

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 6. децембар 2012. године

Предмет бр. 311/09

НТП БУЈАРИ (АС ПЕТРОЛ)

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 6. децембра 2012. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН
гђе Франсоаз ТУЛКЕНС

Уз помоћ

г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 18. септембра 2009. године, и уписана је истог дана.
2. Дана 19. новембра 2009. године, Комисија је проследила жалбу Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета.
3. СПГС је доставио свој одговор у писму датираном на 10. децембар 2009.
4. Дана 16. јануара 2010, жалилац је доставио додатни документ Комисији.

5. Дана 26. јануара 2010. године, Комисија је проследила коментаре СПГС-а жалиоцу ради примедби. Жалилац није искористио могућност достављања примедби.
6. Дана 26. јануара 2010. године и 24. фебруара 2011. године, Комисија је затражила додатну документацију од жалиоца.
7. Жалиочев одговор је примљен 28. фебруара 2011. године.
8. Дана 18. марта 2011. године, Комисија је прогласила жалбу прихватљивом.
9. Дана 18. априла 2011. године, Комисија је обавестила СПГС-а о својој одлуци и затражила примедбе УНМИК-а на меритум жалбе.
10. Дана 9. маја 2011. године, СПГС је од Комисије затражио додатне информације у вези са предметом. Дана 30. маја 2011. године, Комисија је доставила додатну документацију СПГС-у. Дана 2. августа 2011. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
11. Дана 30. септембра 2011. године, Комисија је проследила примедбе СПГС-а жалиоцу и позвала га да достави додатне примедбе ако то жели. Дана 1. новембра 2011. године, Комисија је добила примедбе жалиоца.
12. Дана 29. марта 2012. године, Комисија је УНМИК-у проследила жалиочев одговор од 31. октобра 2011. године, позивајући га да измени свој одговор везан за примедбе о меритуму предмета.
13. Дана 2. маја 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов измењен одговор.
14. Дана 31. октобра 2012. године, Комисија је затражила додатне информације од СПГС-а. Дана 26. новембра 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
15. Дана 5. децембра 2012. године, СПГС је доставио додатна разјашњења УНМИК-овог одговора.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

16. Жалилац НТП Бујари је компанија која је снабдевала Косовски заштитни корпус (КЗК) горивом у току 2005. године. Према наводу жалиоца, исплаћено је око 75% рачуна. Остало је неизмирено дуговање у износу од 1.055 евра.
17. Дана 21. августа 2008. године, компанија жалилац је поднела тужбу против Косовског заштитног корпуса (КЗК) за регион Урошевца Окружном привредном суду у Приштини због неизмиреног дуговања од 1.055 евра. Жалилац је тврдио да је редовно снабдевао горивом КЗК, према уговору са истим. Пресудом од 25. септембра 2008. године, Суд је одбацио оптужбе. Суд је сматрао да је КЗК био у надлежности УНМИК-а који је уживао имунитет од судова на Косову у складу са Уредбом УНМИК-а бр. 2000/47 од 18. августа 2000. године о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову. Штавише, према члану 77 § 1 Закона о парничном поступку, једино физичка и правна лица могу бити стране у судском поступку. Пошто КЗК није био ни физичко ни правно лице, није испуњавао услове за стицање статуса стране у поступку.

18. Дана 3. октобра 2008. године, компанија жалилац уложила је Врховном суду приговор на ову пресуду, остајући при ставу да је гориво обезбеђивано КЗК-у, и да је плаћање горива гарантовао УНМИК. Пресудом од 16. јула 2009. године, Врховни суд је одбацио жалбу. Установио је да првостепени суд није прекршио закон одлуком да Канцеларија координатора КЗК-а (КККЗК) не може да се појави у својству оптуженог у поступку пред судом. Врховни суд је сматрао да на основу релевантне уредбе УНМИК-а (Уредба УНМИК-а бр. 1999/8 од 20. септембра 1999. године о оснивању Косовског заштитног корпуса) проистиче да КЗК делује под надлежношћу СПГС-а и да нема својство правног лица, у смислу члана 77 § 1 Закона о парничном поступку.
19. Дана 21. јануара 2009. године, основане су Косовске безбедносне снаге, чиме је КЗК постао неоперативан. Као резултат, УНМИК је укинуо функцију Координатора КЗК-а са дејством од 30. јануара 2009. године (Извештај генералног секретара Уједињених нација о Мисији привремене управе Уједињених нација на Косову, 17. март 2009, S/2009/149, §§ 10-11).

III. ЖАЛБА

20. Жалилац се не позива изричито ни на какво право. У суштини, он се жали на КЗК-ово неиспуњење својих уговорних обавеза, на имунитет који је додељен КЗК-у и на последични недостатак надлежности косовских судова над КЗК-ом.
21. Као што је назначено у њеној одлуци о прихватљивости, Комисија је мишљења да се може сматрати да се компанија жалилац позива на повреду права приступа суду, загарантованог чланом 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Такође се може сматрати да се она позива на кршење права на ефикасан правни лек, загарантован чланом 13 ЕКЉП, у комбинацији са правом на имовину, загарантованим чланом 1 протокола бр. 1 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

22. Комисија сматра да треба по сопственом нахођењу да уложи нови приговор на прихватљивост жалбе, заснован на постојању процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна (видети даље, §§ 24-33).
23. Пре наставка разматрања меритума жалбе, Комисија мора прво да размотри ову нову примедбу на прихватљивост, сходно члану 2.3 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1 од 17. октобра 2009. године за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права.

A. Доступност процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна

24. Чланом 2.2 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1 предвиђено је да ће се свака жалба „која јесте или може убудуће постати“ предмет процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, а која је применљива на УНМИК чланом 7 Уредбе бр. 2000/47, „сматрати неприхватљивом“ зато што се такав процес сматра расположивим правним леком у смислу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

25. У овом предмету СПГС не улаже ниједан приговор заснован на члану 2.2 УНМИК-ове Административне директиве бр. 2009/1. Међутим, СПГС је тврдио да жалилац још увек има право на подношење захтева УНМИК-овој Комисији за ревизију локалних тужбених захтева, која представља први административни орган ревизије у оквиру процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна. Стога, Комисија сматра да се овај предмет може упоредити са случајем *Линда*, предмет Саветодавне комисије за људска права, бр. 45/08. У том предмету, СПГС није уложио такав приговор и Комисија га је прогласила основаним (видети Саветодавна комисија за људска права (ХРАП), одлука од 22. августа 2012, §§ 35-45). Комисија, у складу са тим, одлучује да примени исто расуђивање и на овај случај.
26. Према члану 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, жалилац би требало да потражи уобичајену помоћ преко правних лекова који су доступни и довољни како би се добила репарација у вези са наводним кршењем права. Постојање поменутих правних лекова мора бити довољно сигурно, не само у теорији, већ и у пракси. У супротном, они неће имати неопходну доступност и ефикасност (случај *Балај и остали*, одлука ХРАП бр. 04/07 од 31. марта 2010, § 45; случај *Н. М. и остали*, одлука ХРАП бр. 26/08 од 31. марта 2010, § 35; упоредити, у вези са захтевом за исцрпеност домаћих правних лекова сходно члану 35 § 1 ЕКЉП, случај *Паксас против Литваније*, пресуда Европског суда за људска права (ЕСЉП) (Велико веће) бр. 34932/04 од 6. јануара 2011, § 75). Обично је на Комисији да се увери да је процес УН-а у погледу тужбених захтева трећих страна, као било који други правни лек који УНМИК може покренути, „био ефикасан, доступан у теорији и пракси у релевантно време, односно, да је био приступачан, да је могао пружити репарацију у вези са (жалбом подносиоца пријаве) и понудио разумну шансу за успех“ (ХРАП, случај *Балај и остали*, § 45, и *Н. М. и остали*, § 35, који се односи на случај *Акдивар и остали против Турске*, пресуда ЕСЉП од 16. септембра 1996, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1996. IV, стр. 1211, § 68).
27. Чланом 2.2 Административне директиве бр. 2009/1 ова надлежност је одузета Комисији. Ефекат те одредбе је да обавезује Комисију да сматра процес УН-а у погледу тужбених захтева трећих страна приступачним и довољним правним леком.
28. Поступак наведен у резолуцији Генералне скупштине Уједињених нација 52/247 од 17. јула 1998. о „Одговорности према трећим странама: временска и финансијска ограничења“ (А/RES/52/247) и у члану 7 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/47 од 18. августа 2000. о статусу, привилегијама и имунитету УНМИК-а и КФОР-а и њиховог особља на Косову, наведеном у члану 2.2. Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1, дозвољава да Уједињене нације, према својој одлуци, дају надокнаду за захтеве у вези са личном повредом, болешћу или смрћу, као и губитком имовине или штетом насталом услед поступака УНМИК-а који нису предузети услед оперативне нужности. Жалбе у вези са кршењима људских права која се могу приписати УНМИК-у ће се стога сматрати неприхватљивим према члану 2.2 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1 до степена у ком су довели било до личне повреде, болести или смрти или до губитка или оштећења имовине. Жалбе у вези са кршењима људских права која нису довела до оштећења такве природе обично неће бити у супротности са захтевом о исцрпености процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна.
29. У вези са овим предметом, Комисија подсећа да се може сматрати да се жалба, онаква каква је поднета, тиче неиспуњавања уговорених обавеза КЗК-а, с једне стране, и имунитета датог КЗК-у и недостатку надлежности косовских судова над њим, с друге стране.

30. Део жалбе који се односи на неиспуњавање уговорних обавеза од стране КЗК-а имао је за резултат губитак имовине или њено оштећење. Комисија сматра да овај део жалбе спада *prima facie* у оквир процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна те стога треба да се сматра неприхватљивим.
31. Други део жалбе тиче се поступака, пропуста или ситуација које очигледно нису довеле до повреде, болести или смрти нити до губитка имовине или оштећења. Као такви, ови делови жалбе нису покривени процесом УН-а поводом тужбених захтева трећих страна.
32. Међутим, Комисија сматра да су оба дела жалбе која се налази пред Комисијом толико међусобно повезана да би њихово раздвајање било вештачко и могло би да доведе до тога да једна жалба буде обрађена у процесу УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, док би истовремено друга жалба била обрађена од стране Комисије (видети случај *Балај и остали*, предмет ХРАП бр. 04/07, споменут под § 26 горе, при § 52; случај *Н. М. и остали*, предмет ХРАП, бр. 26/08, споменут под § 26 горе, при § 42; случај *Линда*, предмет ХРАП, бр. 45/08, споменут под § 25 горе, при § 44).
33. Комисија стога сматра да је цела жалба неприхватљива.

В. Ефекти одлуке да се жалба сматра неприхватљивом

34. Комисија сматра да је корисно да објасни ефекте своје одлуке, којом је закључила да се жалба сматра неприхватљивом.
35. Захтеви за исцрпљеност доступних правних лекова по својој природи само су привремена ограничења прихватљивости. Ефекат изјаве о неприхватљивости по основу неисцрпљености расположивих правних лекова у принципу је само одложиве природе, а не неопозиве. То значи да жалилац може поново поднети своју жалбу када сви неопходни процеси буду завршени.
36. Међутим, ако жалилац мора поново да поднесе жалбу након окончања процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, он би био спречен да поднесе ту жалбу након рока Комисије за подношење нових жалби, односно 31. марта 2010. године (видети члан 5 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1). У том случају би захтев за пролажење кроз процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна заправо укинуо жалбу без могућности да је жалилац поново поднесе Комисији, упркос чињеници да је, као што је Комисија закључила 18. марта 2011. године, жалба била прихватљива према регулаторном оквиру који је био применљив када је она поднета. Такав резултат би представљао увреду основних појмова правде.
37. Комисија је у сличним случајевима одлучила да мора бити доступан „специјални поступак“ којим би се омогућило да жалилац на време поново поднесе жалбу Комисији након окончања обраде његовог или њеног повезаног тужбеног захтева у процесу УН-а поводом тужбених захтева трећих страна (видети случај *Балај и остали*, предмет ХРАП бр. 04/07, поменут у § 26 изнад, под §§ 55-61; случај *Н. М. и остали*, предмет ХРАП бр. 26/08, поменут у § 26 изнад, под §§ 45-51; случај *Друштво са ограниченом одговорношћу Линда*, предмет ХРАП бр. 45/08, поменут у § 25 изнад, под §§ 47-50). Комисија усваја исти приступ у овом предмету.

38. Комисија, сходно томе, одлучује, у складу са правилом 49 Пословника Комисије, којим је предвиђено да Комисија решава питања која нису регулисана овим Пословником, да када се оконча процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, жалилац може тражити од Комисије да поново отвори овај поступак. Комисија ће

одлучити, на основу информација које јој тада буду доступне, да ли да прихвати такав захтев или не.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ НЕПРИХВАТЉИВОМ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући